

Katolicizmusa, hit és vallásosság

A kereszt két karja átölel,
hogy a jelét szívedbe vésse,
kereszt nélkül nincs feltámadás,
nagypéntek nélkül nincs húsvét se.

...

Oldaladból a vér szivárog,
fejed lehajtod megadással
sorsod el kell viselned mégis
ha hiszel a feltámadásban.
(Nagypéntekre, 261, 1967)

Valaki eljön értem,
Akitől mindig félttem

...

Valaki eljön értem
Hogy mindent számonkérjen
(Valaki eljön értem, p381, 1965)

Paradicsomból kiűzelve régen,
az ember nyugalmat nem talál sehol.

...

A tilalom fája, s benne az örök
Gonosz hatalma, sejtések, ösztönök
Csábításának ellenállni nem mer,
Társára csak az asszonyban talált,
Ki megosztott vele üdvöt és borzadályt,
Míg betölti vágyait szerelemmel.

...

Ez volna tán az Ember hivatása
Hogy egymás torkába harapjon bele?
(Tiltott gyümölcs, p366, 1969)

Az idő föléd borítja szárnyát
és élve eltemet,
de önmagadból nem mozdíthat el,
a fényt keresd, mely magához emel
s feloldja lelkedet.

Nem tudhatod, ha elhagy az élet
odaát mi vár rád?
Ne is kívánd megtudni a valót
míg csillagos ég a takaród

s foghatod a szárnyát.
(Nem tudhatod, 268, 1965)

Sorsviselés, megadás, szenvedés, reménytelenség

A senki-földjén nincs elhagyottabb,
nincs nálad örömtelenebb,
árvaságod magadra húzod takarónak,
s úgy virrasztod át az életed.
(A lélek körei, p.14, 1974)

Mert mások sorsát is tiednek érzed,
Mit a társak válláról levettél
Túl az életen, innen a halálon
A száműzöttek sorsa elhatárol,
Vállalnod kell mit el sem követtél.
(Helytállás, 172, 1970)

sorsába zártan így lett az ember
a maga foglya, nem él könnyen
ki az életét eltékozza
fogcsikorgató gyönyörökben
...

Az életünk így lesz teljesebb,
ha örömet és kínokat terem,
kohóidban edződik a lélek,
fanyar gyönyör, kízó gyötrelmem.
(Huszadik század, 182, 1970)

A szürke alkonyat más ruhát cserél,
a nyár-est csöndje hideg mint a távol
mely Téged takar. Mintha sötétjét
innen tépné a szívem fátyolából.

(Nyári alkony, 281, 1932)

Mások titkait sosem kutattam,
Csak önmagam boncolom, tépem,
Bezárt magányom, szürke kavicsa
Játék marad a sors kezében.
(Nem hittem én, 266, 1965)

A földön sok mindent megtanultam,
És mégis csak vakon botorkálok
Elhagytak rég a bolondos álmok,

Nincs már jövőm és sosem volt multam.
Csak a jelenben szabad már hinnem.
(Megtalált út, 246, 1963)

Hazug a földön minden ígéret,
S mikor a cél csalódássá válik,
Szárnyszegetten vergődik a lélek,
Meghasonlással küzdve halálig.
(Kodály köszöntése, p.202, 1962)

Régi képek éledtek bennem, s
emlékeimet összeszedtem
partjain egy más világnak.
(Nyár Tihanyban,280, 1971)

Holtak fekszenek mindenütt...
Szív megkövül, a lélek árva,
Járok a horgas fák között,
S menekülök az éjszakába.
(Nincs menekvés, 277, 1972)

mit kezdhethék itt árva életemmel,
hol elborít az árnyék?
(Vándorének, p. 392, 1964)

míg otthon új mag csírázik mélyen,
s kalászba hajt az új nemzedékben,
addig itt nálunk sorvad a hajtás...
(Levél, p.218, 1966)

””

Fogy a magyar szó kint idegenben,
s ha a vasfüggöny majd félrelebben,
a távolság már fényévekre ér.
Hiába kondul majd a harangszó,
legyen az hívó és messzehangzó:
nem lesz már senki aki hazatér.
(Levél, p.219, 1966)

Akinek az arca szeplőtlen
szenvedést még soha nem látott,
aki az aranykor jöttét várja,
nem válthatja meg a világot.
(A lélek körei, p15, 1974)

úrhajók és agymosás korában

a gépagy gondolkozik helyettünk
(A lélek körei, p15, 1974)

Abban a különös korban élünk,
mikor értelme nincs semminek,
a lélek hangját már nem érti meg
senki csupán mellébeszélünk.
A torzó testet nem ölthet többé,
akinek a foga elvászott
keresheti az igazságot
így válik az élet börtönné.
(Örvénylő szonettek, 293, 1962)

Nem előre, hanem hátra lépünk,
s ebben a tébolyult éjszakában
ki mérhetné föl szenvedésünk?
(Városaink felett, p.395, 1970)

Valamit akartam, csodaszépet,
amit elérnem, már lehetetlen,
összetört mélyen valami bennem,
az hullik szét apró cserepekben.
(Valamit akartam, p.383, 1965)

Az emlékezés néma perceiben
Megráznak a béna vágyak,
A sors öklének szigorát érzem,
A kínok a húsba vágnak,
A meztelen alázkodások
Záporozó tisztulása megered.

...

Idegen sírok felett...

...

szenvedéseik kerestjét
mind vállamra veszem,
de már nincsen erőm,
hogy megváltsam értük a világot.
(Idegen sírok között, 187, 1964)

A háborús pusztulás kortanúja és szenvedő alanya

WW I

Remeg bennem a szó, mintha tehozzád szállna,
Mikor elkisértünk éjjel az állomásra,
Virággal sapkádön, büszkén és öntudattal

Elmentél meghalni a katona vonattal.

Érva lettem én is annyi sok árva mellett,
Súlyos volt és nehéz, amit vállalnom kellett

...

Elfutnak a percek, nőnek a távolságok,
Ne haragudj érte, hogy ily sötéten látok,
Visszaemlékezem kilencszáztizenhatra,
Ifjan őriz Téged, én megtörtem alatta.

...

Nyomod követem, de nem tudlak utolérni.
(Hős apámhoz, 180, 1987)

A macskakövek görbe háta
visszhangozta lépteik neszét,
a szögletekben állt a várta
a becsapódás ott találta,
s tépte őket ízekre szét.
(Októberi árnyak, 283, 1963) Note: Árpád Akadémia díjazott vers

WW II

Pinceoduban aludtunk hat hete,
patkányok közt, férgek közt bezárva,
tüdőnk a párát sítólva szívta be,
s belefagyott a víz a pohárba.

Az ostromlott város romokban hevert,
Pest már elesett, a Vár még állott,
ember és állat nem talált eledelt,
akna és ágyútűz verte a várost.

Az óvóhelyen egy szakasz kuporgott,
híradósok, mind zalai bakák,
hozták a hírt hogy minden összeomlott,
fusson aki tud, s ki merre lát.

Felébredt a ház, mintegy parancsszóra,
hallottunk gyors, pattogó szavakat,
sortüzeket egy téli virradóra,
hogy a „felszabadulás” ránk szakadt.

Egy zalai fiú tört szemét látom,
s az örök arcán sátáni vigyort,
talán sosem tért meg Szibériából,

neki igazán Krisztus-arca volt.
(Így történt, p. 188-89, 1965)

Völgyeken át a Kárpát-vonalról
özönlöttek vissza a katonák,
Voronyezstől vagy a Don kanyarból
lerongyolódva vergődtek tovább,

Míg hazaértek. Egy kép a multból,
s ahogy megérint október szele,
emléket kelt a nehéz napokból,
s márcsak a lélek lázad ellene.
(Összeomlás, 306, 1975)

Eszembe jut a rombadólt város,
Hídroncsok, hullák ott köveken

...

Őrjöngés volt és jajszó mindenütt,
A szabadrablás ideje alatt,
Bennünk minden idegzet megfeszült
És a réme örökre megmaradt. A Gellért szálló alagsorában
Feküdtek a súlyos sebesültek,
Hiába bíztak már a csodákban,
Közülük senki se menekült meg.
Lóhullákat hurcoltunk a partra,
Halottak úsztak a roncsok között,
S ahogy a víz őket elragadta
A muszka örünk utánuk köpött.
Hosszú volna mindazt elmondani,
Amit lelkemben felkavar a mult.
(A hídon át, 11-12, 1965)

Amerre nem rég elvonult a had,
szétszórt holmik heverték mindenütt,
láttunk tanyát, kiégett falvakat,
páncélöklöt, mely útszélen feküdt.

...

Anarchiára emlékeztetett a helyzet,
nem volt gazda, szétesett az ország...

...

Járőr közeledett kozák sapkában;
kifosztottak, elvették mindenünk,
gyalog indultunk tovább a sárban,
s örültünk hogy más nem történt velünk.
Így halásztak ott a zavarosban,
ahol ököljog védte a rendet.

(Dunántúl történt, 82, 1966)

a csatlakozás késett . És mi a töltés megett
a halálra vártunk a vonat helyett,
szorongatva az átszállójegyet.
(Csapon, 1944 május, 74, 1966)

Hányan maradtak ott, nem tudom már,
az emberélet olcsó volt nagyon,
leírta őket a történelem
és kihevertge a társadalom.
De akik életre ítéltünk,
szivünk miattuk néha megremeg,
tigrisbundás nő az utcasarkon,
vizetmerítő, toprongyos gyerek,
névtelenül haltak, fiatalon,
láttuk őket feküdni a havon
Budapest ostrománál.
(Életre ítéltünk, 117,1969)

körülöttünk a hódítók hada
ünnepet ült, áradt a bor szaga
...
a háborúnak nemrég vége lett,
de itt kavargott még fejünk felett
ahogy ültem a sineken órákon át.
(Sárbogárdon, 1945 május 1, p325, 1965)

tíz körömmel kellett kikaparni
magunk a romok halmazából.
(A lélek körei, p.15, 1974)

(56)

Úgy tört ki, mint a tűz haragja,
úgy lobbant lánggra, mint a máglyák,

szívek mélyében volt a magja,
titkon támadt, hogy nem is várták.

Őszi égbolt halkuló csendjét
felverték ott a lánctalpak,

sokan a kapualjból nézték
a megdicsőült forradalmat.

S kik életüket adták érte,
Ott estek el a barrikádon,

Pusztult a nemzet szemefénye,
Hogy a világ csodákat lásson.
(Emlékezzünk, 98, 1965)

Gyöngyház-fényben tündökölt az égbolt,
Lázasan dololt október szele,
„Szabadság” - kivívni oly nehéz volt,
most csordultig telt meg a szívünk vele.

Az ellenállás sohasem tört meg,
A szívekben még mélyebbre ásott,
Éreztük hogy akik lelket ölnek,
Hamis próféták, nem messiások.
(Fényes ég, 146, 1965)

Vádolnak az elfelejtett sírok
S akik a halálba menekültek,
A megtagadott hőzök, martirok,
Anyák, kik meddőn többé már nem szülnek,
Mert nem elég az olyan szabadság,
Melyet idegen járomba fogtak,
S kik törvényüket így reánk szabták,
Idegen zsoldban bitangok voltak
(Hazám, 170, 1965)

A Sió-hídon tankok keltek át,
Az ellenállás még tartott délen,
Bányászainkra vitték a halált
A „barátság” megcsúfolt nevében.
(Ősz a Bartinán, 297, 1967)

Az éjszaka már fölénk domborult, Menekülés 56 után
a mélyszántásban térdit ért a hó,
sápadt arcunkra halvány fénye hullt,
a fagy kegyetlne, csontig szaggató.
Oldalt őrtorony árnya lesett ránk,
szívünkhöz gyáva félelem tapadt,
görnyedtünk, mintha terhet hordanánk,
pedig nem vittünk mást csak árnyakat
a határ felé.

...

nem volt szívemben más csak alázat,
hogy az ősi föld fogyott alólam

bús hazai rög.
(Menekülés, 248, 1962)

Szöktem mint az üldözött vad,
Lábam alatt roppant a hó,
azt hittem így leszek szabad,
s veszem mint semmirevaló.

Árvaságom bekerített,
Reámszakadt a magányom...
(Bekerítve, 57, 1965)

Az éjszaka vizébe süllyedt életem
most születik újjá hontalan fényeknél,
aranytallérok csengését hallom
...
s nincs a szívemben csak megbocsátás.
(A lélek körei, p. 16, 1974)

Írod, hogy nálad boldogabb vagyok,
Mert felettem a szabad ég ragyog,
Autót tartok, horgászni járok,
Mint tífelétek a párttitkárok.
Szabad életem derűs, gondtalan,
Megtollasodott a sok hontalan!
...
Nekünk a haza
többet mond, mint nektek odahaza.
(Levél, p.219, 1966)

Életünket, mint sebzett vad,
Reménytelenül, semmit se bánva
Vonszoltuk egy idegen világba,
De szívünkben halálos seb maradt
Idegen föld más zamatot érlel.
Elfagynak a hazai hajtások...

Üzenet népéhez, hazafiasság

Apáink bűne csak annyi volt,
Hogy nagyon szerették a szabadságot.
...
Mi lesz velünk ha végeszakad a magnak,
És Kainok népesítik be a világot! (az ő felkiáltója)

...

Széthúzásunk nem vezet semerre,
Testvér-szeretettel fogjuk egymás kezét
És azokhoz küldjük el szívünk melegét
Akik tőlünk várják
Az elveszett szabadságot.

Adjon erőt hozzá az emlékezés!
(Néma könyörgés, 275, 1966)

Hazánkat bánat jajongja körbe
Heródes árnya borul a földre,
s átléptünk kétezer évet
új Heródes árnya mégsötétebb.
A gyilkolás polgárjogot kapott,
tíz év alatt egymillió halott!
Így pusztít az abortusz rendelet,
mely törbe csal egy egész nemzetet.
Durva kezek kioltják a nyíló
kicsi lángot, nincs felettük bíró!
A rabtartó markába nevet,
de hova lett az anyaszeretet?!
(Új Heródések, p.375, 1965)

ne könörögj, ne kérj kegyelmet
ha az élet két vállra fektet

...

hadd fussanak csak a bolondok,
ki többet markol, az sem boldog.
(Életbölcseiség, 116, 1967)

Szerelem

Te vagy nekem a szerelem lángja,
Rejtett vulkánok tüze s lávát
Forraló katlan
Mindent betöltő szent változatban.

...

az érzés, mely szívemben tombol
örvénylő árja a szeretetnek.
Hogy is lehetnél boldogtalan,
Ha így szeretlek?

Te vagy az idő, a múlt és a jelen,
a pillanat mely sok végtelen
összetevője,
s a jövő hűsítő szemfedője.

A sínpár, melyen életünk szalad
egymás mellett fut és együtt halad
már évek óta az átszállókra
együtt ügyelünk, ha alagútba
megyünk, a szívek összehajolnak.
Hogy is lehetnél elhagyott
ha átkarollak?

Több vagy te nekem a szerelemnél,
Te mindig adtál, mindig vezettél,
S ha néha nem beléd fogózom,
Fenn akadok egy csipkebozótton.
Ha vágyak visznek csillagok felé
Visszhullok, mint feldobott kő
Lábaid elé.
(Több vagy nekem, p.371-2, 1960)

Ha elvesztenélek, mindent vesztenék.

...

Belőled merítetek erőt magamnak,
hisz nélküled én már élni sem tudok.

...

Te vagy nekem a szenvedély, a mérge,,
Az éltető s az elvesztő tudat,
Hogy elriassz, elég egy mozdulat,
S a nyugtalanság kínja, szomszárja éltet.

...

Bolygód vagyok, keringő égitested,
Mert fény csak rólad sugárzik felém,
De vaksötétben botorkálok én
Mikor szívedre árnyak esnek.
Míg számolom a lépted mely elhoz haza
Örökkévalónak tűnik az éjszaka.
(Nem mondtam el, 267, 1963)

Hontalanság, magány

Idegen ég
fénye alatt járok,
Idegen ég,
tőled mitse várok.

...

Idegen ég,
a lelkemet kéred,
idegen ég,

megfizetek néked,

...

idegen szó

hidegen cseng bennem,

idegen föld,

ne takarj be engem

(Idegen ég alatt, 185, 1962)

Felette állsz a mindennapoknak,

legyőzöd a szárnyaló időt,

magányod csonthéjába rejtezel,

mert a lélek ott tart pihenőt.

(Magányod csonthéjában, p.226, 1964)

A néma csönd

mázsányi súllyal nehezül szívemre,

a mozdulat megtorpan, görcsökbe merevül,

mint lassan pusztító mérreg

szívódik fel a testben.

...

s ilyenkor a magány

irgalmatlanabb a halálnál.

(Magány, p.226, 1964)

Mert én borús, bús hajnalon születtem,

Társtalanság vezeklése vár rám,

Halvány derengés fogja át a lelkem

Anélkül hogy utam megtalálnám.

Utat keresve bolyongok, talán

A lét és nemlét határvonalán,

A csillagok közt, célhoz sohse érve.

(Vezeklés, p.396, 1966)

Honvágy és hazai emlékek: a megszépült és az elvesztett haza

Hallod-e még a harang zúgását,

melyet szívedben kongat az emlék?

Mert nem leled meg soha a mását

a földnek, amelyet elhagytál nemrég.

Szoktál-e még álmodni róla?

(Válasz nélkül,p. 390, 1964)

Együtt voltunk mint a Szent Család,

Szimbólumként ott állott a fa,

Énekeltük a pásztorok dalát,

S benne, mintha lelkünk szállana.
Mint imakönyvben őrzött szentképek,
A Kisdedet dajkálta az ének.
(Régi karácsonyok, p322, 1966)

Kinyújtóznak a dombsorok
a fények mámorában.
(Varázslatok, p385, 1975)

Tél dere ver, nyár heve éget,
Bejártam már a messzeséget,
maga elől mégsem menekszik

a lélek mikor viharra száll,
pihenni mégis csak visszajár,
s a régi lángoknál melegszik.
(Magam alázom, p.225, 1964)

szeretnék visszatalálni,
lemondanék mindenről érte,
szülőföldemet újra bejárni,
mikor hajnal terül a rétre
...
tán a szívem is feloldódna
(Szeretnék visszatalálni, 342, 1964)

a szökőkutak már nem csobognak,
díszkerteket benőtte a gyom.
Háború söpört itt nemrég végig,
S egy reménytelen forradalom.
(Budán, 71, 1962)

Késői beilleszkedés: a majdnem otthon érzete

Régen megszerettem ezt a várost,
Tizenöt évig tartó szerelem,
Hozzánöttem, mint gyümölcs a fához,
Együtt ébred és lélezkzik velem.
Szeretem tiszta fényét, nyugalmát,
Mint békéjét egy távoli tónak,
Megpihenni mindig visszatérek,
S nem érzem magam földönfutónak.
...
néha úgy érzem hogy hazaértem.

(Tisztafényű város, Ottawa, p.368, 1971)

Számadások

Az életed örök vonulás,
perc percre hull, nap megy nap után,
a múltba nézz, hogy a jövőbe láss.
kudarcaid ne hárítsd másra.
Nagyot bukni ember tud csupán:
magad vagy sorsodnak kovácsa.

Ma megveted ezt a világot,
bűneit mégis megbocsátod,
mert gyermeke vagy e kornak.
(Örök vonulás, 292, 1967)

Bús örökséggel vetek számot,
Mert haláloddal reám maradt
A te végtelen szomorúságod,
Amitől a szíved megszakadt.
(Örökség, 291, 1964)

Életemért én vagyok hibás.
(Én vagyok hibás, 122, 1964)

Gyorsan elsuhanak a boldog gyermekévek,
kamasz-vívódásban már férfivágyak érnek,
s kialakul bennünk a rendszer a jellem,
de páncélnak kevés támadóink ellen.
(Határkövek, 164, 1963)

a fájdalom nem könyörög
ha megtelnek a börtönök

mert magad meg nem válthatod,
hisz eltapos gyalázatod.

De aki bátran ellenáll,
Leshet rá börtön vagy halál

Kimondja az ítéletet
A hitvány zsarnokság felett!
(Örök március, 289, 1967)